

BERICHTEN EN VARIA.

Militaire tandartsen. Hieronder nemen wij op hetgeen door den heer *Knobel* werd gesproken tot steun van het streven der militaire tandartsen. Dat Zijne Excellentie, de Minister van Oorlog geen motieven kon vinden om aan ons rechtmatig verlangen tegemoet te komen, maar zich met een *Jantje van Leiden* van het betoog des heeren *Knobel* afmaakte, neemt niet weg, dat wij den laatste voor zijn warme verdediging oprechten dank schuldig zijn.

Een ander punt van geheel anderen aard, betreft de militaire tandartsen. Voor hen wil ik een lans breken. Zij hebben gevraagd toekenning van den rang van eerste luitenant, en, ná een bepaald aantal jaren, den rang van kapitein; ook vergoeding van het gebruik van hun eigen instrumenten; voorts de bestendinging van den militairen tandheekkundigen dienst niet alleen nu, maar ook in vrede, met dien verstande, dat thans reeds die organisatie zou worden ter hand genomen.

Deze kwestie is ter sprake gebracht in de stukken.

Met voldoening heb ik gezien, dat blijkens de Memorie van Antwoord, de Minister van oordeel is, dat het verleenen van tandheekkundige hulp aan militairen ook ná demobilisatie bestendig zal moeten worden. Het denkbeeld echter om burger-tandartsen, die in de garnizoenen hun practijk uitoefenen, daarmede te belasten, acht ik minder gelukkig. Wordt naar de reden daarvan gevraagd, dan wil ik aanvoeren, dat een burger-tandarts geen bevelen kan geven en niet op de hoogte is van alles wat met den militairen dienst verband houdt. Hij zelf is niet gebonden aan de militaire wetten; ook vraag ik mij af hoe het met burger-tandartsen moet gaan gedurende de mobilisatie en tijdens den oorlog. Bij het raadplegen van boeken

over de quaestie, wordt een leek getroffen over de veelvuldigheid van kaakschoten en kaactracturen. Daarop moet de tandarts geschoold zijn, en nu is het de vraag of dat het geval zou zijn indien werd overgegaan tot hetgeen de Minister in het hoofd schijnt te hebben.

Ik geloof dus, dat een organisatie van militaire tandheelkundigen vereischt wordt, en, voor zooveel noodig, beveel ik den Minister aan de wenken, voorkomende in een artikel, dat verschenen is in het Tandheelkundig Tijdschrift van Augustus van de hand van den tandarts Dr. A. L. J. C. van Hasselt, die de zaak uiteenzet. Vermoedelijk is dit artikel aan den Minister bekend. Wil men burgertandartsen, dan zou tegen den maatregel voor enkele kleine garnizoensplaatsen en bij wijze van aanvulling, misschien geen bezwaar bestaan. Maar als stelsel is het plan bedenkelijk; ook nog dewijl deskundige contrôle op de werkzaamheden bij burgertandartsen veel moeilijker zou zijn dan bij een goed georganiseerden militair-tandheelkundigen dienst.

Deze behoeft niet zooveel te kosten. Ik heb daarom trent inlichtingen ingewonnen en daarbij werd mij medegedeeld, dat 14 à 16 personen in de behoefte zouden kunnen voorzien.

Wat den rang aangaat, de Minister merkt op, dat in aanmerking is genomen, dat de studie van tijdelijke militaire tandartsen minder omvangrijk en korter van duur is dan die van officieren van gezondheid en ook die van paardenartsen. Overwogen wordt derhalve, de militaire tandartsen, in plaats van na 4 jaar, 1ste luitenant te maken na 3 jaar.

Ik wil hierbij aanteekenen, dat officieel de studietijd der paardenartsen en der tandartsen dezelfde is, n.l. 4 jaar. Bij beide wordt deze tijd, in werkelijkheid, gewoonlijk langer.

Hoe dus de Minister in de Memorie van Antwoord, bladz. 16 kan zeggen: »Bij het toekennen van een rang

aan de tijdelijke militaire tandartsen is in aanmerking genomen, dat hunne studie minder omvangrijk en *korter van duur* is dan die van officieren van gezondheid en ook *die van paardenartsen*«, is mij niet duidelijk, en, aangezien de Minister in de Memorie van Antwoord laat volgen: »*waarom* er geen aanleiding bestond hun reeds bij hunne benoeming een hooger rang toe te kennen« enz., vertrouw ik, dat aan het verlangen ten deze der militaire tandartsen zal worden voldaan.

De officieren van gezondheid, die boven de 35 jaar zijn, werden allen kapitein; de chirurgen, aangesteld als officier van gezondheid, kregen dadelijk dien rang; de officieren van het automobielkorps, zoodra zij 25 jaar zijn, worden 1ste luitenant. Ook de apothekers worden dadelijk 1ste luitenant.

Mij dunkt, de ten deze alles beheerschende vraag is: zijn de tandartsen academisch gevormde menschen al dan niet?

Naardien deze vraag bevestigend te beantwoorden is, kan ik niet inzien waarom er tusschen officieren van gezondheid, paardenartsen en hen ten deze onderscheid zou moeten worden gemaakt.

Ook zij hebben immers tegenover de militaire patiënten overwicht noodig. Waar dit argument voor de paardenartsen niet geldt, is het wel degelijk van gewicht voor de tandartsen.

Van Belang. Lezer, is U nooit in Uwe beroepsbezigheden iets in het oog gespat, b.v. bij het verwijderen van tandsteen, bij het afslijpen met een steen (gedreven door boor- of slijpmachine), die niet centrisch gesteld was of anderszins? Mij wel en daarom staat er steeds in mijne nabijheid een oogbad en eene oplossing van chloras kalicus gereed. Het gevaar, dat ons uit die richting bedreigt, is niet denkbeeldig en ik wenschte U opmerkzaam te maken op een middel om er bijna zeker aan te ontsnappen: draag een schutbril in Uw werk.

Hieraan is nóg een voordeel verbonden. Wanneer gij, gewapend met het beste oogenpaar, een vijf-en-veertiger wordt, breekt de tijd voor U aan om het te wapenen tegen over-inspanning. Gij laat dan de glazen op voorschrift verwisselen en Uwe patienten maken niet de verkeerde conclusie, dat gij »het blijkbaar niet zoo goed meer zien kunt.« Ook voor hem, die het grootste vertrouwen in U stelt, is het een onbehagelijk gevoel te vermoeden, dat Uwe gezichtscherpte afneemt of Uwe hand onzeker wordt en is hij eens zoover, dan meent hij ook wel bewijzen gemerkt te hebben: gij bewerkt b.v. een gevoelig plekje in de caviteit en dat vertaalt hij dan bij zichzelf: »nu raakt hij de zenuw!« of gij ruilt of slijpt Uw glazuurmes na eene onvoldoende poging bij het prepareren, waaruit hij opmaakt, dat gij het gebrek van Uwe hand in het instrument zoekt. Zóó zijn er!

Om zeker te gaan: laat Uwe oogen regelmatig onderzoeken evengoed als gij het van belang acht voor Uwe patienten om geregeld hun mond te laten inspecteeren. Neen, de vergelijking gaat niet op: van veel grooter belang is de zorg voor onze oogen.

Ik zou bij deze gelegenheid op nog een ander beroepsgevaar willen wijzen: het doorzakken of spreiden van onze voetbeenderen. Die een gaaf stel onderdanen heeft, doet misschien verstandig met versterkt zoolwerk in zijn schoei-sel te bestellen, want menigeen onzer moet er op den duur toch aan gelooven. Voetgymnastiek is zonder twijfel een nuttige zaak ter voorkoming; maar. . . hebben wij ook de energie daarvoor? Dikwijls gaat vóór de ontdekking van het voet-gebrek eene periode vooraf, waarin we min of meer gekweld worden door vermoeidheid, pijn in de knieën en twijfel aan physieken weerstand. Met hulp van den orthopedist keert dan de praestatie terug en gij weet dan meteen of gij vrij zijt van spataderen. Ik wensch het U.

M. DE BOER.

Van het **Tandheelkundig Jaarboekje** 2de jaargang 1918 zijn nog enkele exemplaren bij het secretariaat aanwezig. Aan collega's, welke na 1 Januari 1918 lid van de Maatschappij geworden zijn, kan zoo lang de voorraad strekt nog een gratis exemplaar op aanvraag toegezonden worden. Voor niet-leden der Maatschappij en particulieren zijn, eveneens nog enkele boekjes beschikbaar à / 2.50.

Namens de redactie,

F. J. NINCK BLOK, *Secretaris*.

De Heer **Musaph**, te Amsterdam, verzoekt ons mede te deelen, dat het stukje, waarop collega de Boer in zijn Januari-artikel zinspeelt, onderteekend M., door hem was geschreven.

Op voorstel van den leider der tandheelkundige afdeeling van het **Nuts-Ziekenfonds** te 's-Gravenhage werd de bijdrage, door de ouders, ingeschreven bij dat fonds, te betalen voor vullingen of tandsteenreiniging bij hunne kinderen verlaagd tot tien, resp. vijf en twintig cent.

De A. T. V. geeft ook dezen winter **cursusvoordrachten** over onderwerpen uit het grensgebied der tandheelkunde.

Prof. Langelaan zal in de collegezaal van Prof. Treub, Wilhelminagasthuis, drie voordrachten houden over: Trigemijnusneuralgie.

Woensdag 27 Februari. I. De Trigemijnus, anatomisch en physiologisch.

Woensdag 13 Maart. II. De verschijnselen van de Trigemijnusneuralgie en de mogelijke oorzaken daarvan.

Woensdag 27 Maart. III. de gepredisponeerden: de bijzondere gevallen.

Aanvang 7¹/₂ uur precies, einde tegen 9 uur.

Alle leden van de Ned. Mij. tot bev. der Tandh. worden uitgenoodigd deze voordrachten bij te wonen.

Waarschijnlijk waren het bestuur de juiste data te laat bekend om ze nog in het vorig tijdschrift te doen opnemen.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel heeft goedgevonden de **maximumprijzen** voor tandheelkundige rubber, z.g. dental rubber, te wijzigen als volgt:

groothandelprijs (levering door de fabrikanten aan de dental-depots) *f* 40 per k.g.;

kleinhandelprijs (levering door de depots aan de tandartsen en tandtechnici) *f* 60 per k.g.

Een **ontevredene** schrijft ons:

De rubber wordt ons toegewezen

Door de N. O. T., bij d' eigen leverancier,

Voor N. O. T. worde 't Engelsch not gelezen,

Want niemand kreeg tot nu een zier.

De **redactie** verzoekt alle voor haar bestemde correspondentie te willen zenden aan Oudegracht 299, Utrecht.
